

Når blot læseverdenen kan få fastelavnsløjer, så blæse med forfatteren. Men fastelavnsløjer må der til. Er der ingen forfatter, så bemægtiger man sig en eller anden mistænkelig, der “er i færd med at skrive en bog”, ind i tønden med ham, og nu begynder lystigheden. Fanden være forfatter, når man ikke ved at have sin private glæde af en sådan behandling og fremfor alt ved at narre læseverdenen, så den vel har noget i tønden, men ikke en selv, ikke ens dybere personlighed, men en personlighed, man selv giver hen ligesom det ben, den kriminelle Morten Frederiksen lod retfærdigheden beholde, da han selv forlod arresten i Roskilde*.

Hvorfor skriver ingen en litterær barselsstue? I en sådan ser man folk, der har en træffende lighed med madam-merne i hin komedie af Ludvig Holberg; folk, der dræber den ulykkelige med snak, misundelige, skadefro folk, der har værre tunger end hine madammer, og for at gøre alt komplet mangler der vel sjældent en rolle, der bedst lod sig udføre af et fruentimmer, ligesom der hos Holberg er en fruentimmerrolle, der udføres af et mandfolk. De, der står sig bedst ved denne tingenes orden, er anmelderne, der på mange måder, som naturligt er, understøttede af publikum har fået bragt den misforståelse op, at forholdet mellem forfatter og publikum er følgende: Forfatteren er en stakkels stympet, der ingen ting ved og intet forstår, men med angst og gru venter på den strenge dommer, på det højstærede publikums vise og indsigtsfulde dom. At publikum skulle kunne lære noget af en forfatter, var jo ligeså tåbeligt, som at en professor skulle kunne lære noget af den student, han eksaminerer.

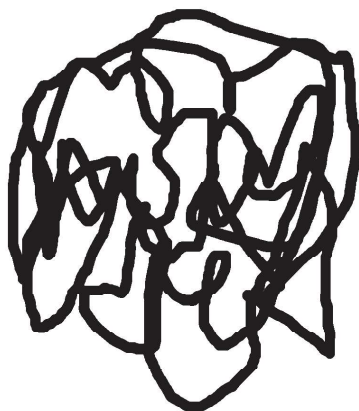
Hvad forfatteren skriver, er en eksamensstil, og selv om man havde udsigt til at stå sig nok så godt, den er jo dog

lidt gal, der underkaster sig den, da man allerede er langt videre ved at lade være at skrive; thi så er man jo en integrerende del af det højstærede publikum. Anmelderne derimod er det højstærede publikums højtbetroede håndlangere, dets mundskænke og geheimeråder. Således er alt ypperligt og fuldkomment i galskab. Man behøver blot at kaste et blik i bladlitteraturen for at se, hvad man nu om stunder forstår ved en anmeldelse. Det var jo synd og skam, om publikums bysnak skulle spildes.

Derfor leder ethvert blad en spildevandsrende over sine enemærker. Anmelderen er den fungerende vandinspektør, der sørger for, at spildevandet løber frit og uhindret. Hermed fuldkommes alt i sig selv; vandet kommer fra publikum og løber tilbage i publikum.

** Morten Frederiksen var en i samtiden kendt forbryder, der flygtede fra fængslet ved at lave et kunstigt ben af halm og klude med en strømpe på, som fangevogteren lænkede fast og dermed kunne han flygte.*

Fra Forord

TRANGEN TIL ENSOMHED

Overhovedet er trangten til ensomhed et tegn på, at der dog er ånd i et menneske, og målestokken for hvad ånd der er. "De rent pjattede u- og medmennesker" føler i den grad ingen trang til ensomhed, at de, ligesom selskabsfuglene, straks dør, blot de et øjeblik skulle være ene; som det lille barn må visse i søvn, således behøver disse det selskabeliges beroligende vissen for at kunne spise, drikke, sove, bede, forelske sig osv., men såvel i oldtiden som i middelalderen var man dog opmærksom på denne trang til ensomhed, havde respekt for hvad den betyder. I vore tiders "bestandig-selskabelig" verden gyser man i den grad for ensomhed, at man (o, ypperlige epigram), ikke ved at bruge den til andet end til straf for forbrydere. Dog, det er sandt, det er jo i vore tider en forbrydelse at have ånd, så er det jo i sin orden, at sådanne, ensomhedens elskere, kommer i klasse med forbrydere.

Fra Sygdommen til døden

GUDEN I BYEN

Så lader vi da guden gå omkring i den stad, i hvilken han er fremtrådt (hvilken det er, er ligegyldigt); kun hans læres forkyndelse er ham hans eneste livsfornødenhed, er ham hans spise og drikke; at lære menneskene er hans arbejde og at bekymre sig om de lærende er ham hvile fra hans arbejde; venner har han ikke og ikke slægt, men den lærende er hans broder og søster.

Det lader sig nu let forklare, at der snart sammenvæves et rygte, som fanger den nysgerrige mængde i sit garn. Overalt hvor læreren viser sig, flokkes hoben om ham, nysgerrig efter at se, nysgerrig efter at høre, begærlig